

BOSHLANG'ICH SINIF ONA TILI DARSLARIDA IJODKORLIK SOATI-LOYIHA ISHINI TASHKIL ETISHDA STEAMNING O'RNI

Avvalova Nazokat Tursunmurotovna

nazokatavvalova@gmail.com

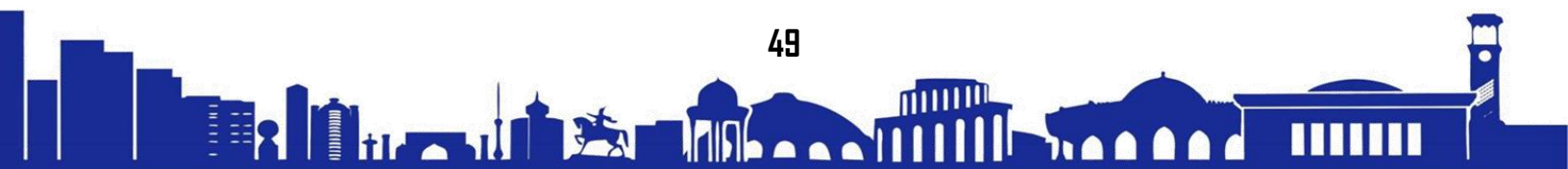
Surxondaryo viloyati Denov tumanidagi

84-umumiy o'rta ta'lim maktabi Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf ona tili darslarida “Ijodkorlik soati” va loyiha ishlarini tashkil etishda STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) yondashuvining o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. STEAM integratsiyasi o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal etish, ijodiy tafakkur va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Tadqiqotda ona tili darslarida ijodkorlik faoliyatini loyihalash, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlik, shuningdek, fanlararo integratsiya jarayonining metodik asoslari yoritilgan. Natijalar boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik yondashuvlar orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirish mumkinligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: STEAM yondashuvi, ijodkorlik soati, loyiha ishi, boshlang'ich ta'lim, integratsiya, ijodiy fikrlash

Annotation: This article explores the role and significance of the STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) approach in organizing “Creativity Hour” and project-based learning during primary school mother tongue lessons. Integrating STEAM principles into language education enhances students' independent thinking, problem-solving, creativity, and collaboration skills. The study focuses on the methodological foundations of designing creative tasks, teacher–student interaction, and interdisciplinary integration within language classes. Findings indicate that applying STEAM-oriented strategies effectively improves pupils' creative potential and motivation in primary education.

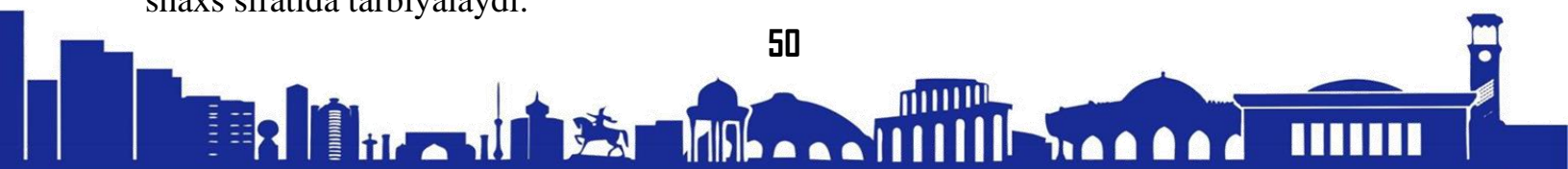
Keywords: STEAM approach, creativity hour, project work, primary education, integration, creative thinking

Аннотация: В статье рассматривается роль и значение подхода STEAM (наука, технология, инженерия, искусство, математика) при организации “Часа творчества” и проектной деятельности на уроках родного языка в начальных классах. Интеграция STEAM способствует развитию у учащихся самостоятельного мышления, творческого подхода, навыков решения проблем и коммуникации. В исследовании освещены методические основы проектирования творческих заданий, взаимодействие между учителем и учеником, а также процесс межпредметной интеграции. Результаты показывают, что внедрение STEAM-ориентированных методов способствует повышению творческого потенциала и мотивации младших школьников.

Ключевые слова: подход STEAM, час творчества, проектная работа, начальное образование, интеграция, творческое мышление

Kirish

Zamonaviy ta’lim tizimining asosiy maqsadi – o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishdir. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichida bu jarayon o‘quvchining kelgusidagi intellektual va shaxsiy rivojlanishi uchun poydevor yaratadi. Shu nuqtai nazardan, ona tili darslarida “Ijodkorlik soati”ni tashkil etish jarayoni o‘quvchilarning nutqiy, mantiqiy va estetik tafakkurini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi. Bugungi kunda ta’limga STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) yondashuvini joriy etish — o‘quv jarayonini faqat nazariy emas, balki amaliy, interaktiv va ijodiy faoliyat asosida tashkil etish imkonini bermoqda. STEAM yondashuvi yordamida o‘quvchilar ona tili fanida ham til qoidalarini amaliy hayot bilan bog‘lash, so‘z boyligini kengaytirish, matn yaratish jarayonida texnologik va estetik tafakkurdan foydalanish ko‘nikmalarini egallaydilar. “Ijodkorlik soati” jarayonida loyiha ishlarini tashkil etish, bolalarda jamoaviy ishlash, mas’uliyat va o‘z fikrini erkin ifoda etish madaniyatini shakllantiradi. Bu esa STEAM yondashuvining asosiy maqsadlari bilan uzviy bog‘liqdir. Shuningdek, bunday integratsion yondashuv o‘quvchilarni nafaqat ona tili faniga, balki hayotiy muammolarni hal etishga yo‘naltiruvchi keng dunyoqarashli shaxs sifatida tarbiyalaydi.

Materiallar va metodlar

Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslarida "Ijodkorlik soati" mashg'ulotlarida ishtiroki, STEAM yondashuvining ta'sir mexanizmi hamda loyiha faoliyatini tashkil etish usullari tahlil qilindi. Tadqiqot 2024–2025 o'quv yili davomida Toshkent davlat tibbiyot universiteti Termiz filiali qoshidagi 2–4-sinflar misolida olib borildi. Tadqiqotda 80 nafar boshlang'ich sinf o'quvchisi va 6 nafar ona tili fani o'qituvchisi ishtirok etdi. Ularning ijodkorlik darajasi, mustaqil fikrlash ko'nikmalari hamda loyihaviy faoliyatga bo'lgan munosabatlari kuzatuv, suhbat va test sinovlari orqali baholandi.

- Pedagogik kuzatuv metodi – o'quvchilarning ijodiy topshiriqlarni bajarish jarayonidagi faol ishtirokini aniqlash uchun;
- Suhbat va anketa metodi – o'qituvchilar va o'quvchilarning STEAM asosidagi mashg'ulotlarga nisbatan fikrini o'rganish uchun;
- Tajriba-sinov metodi – "Ijodkorlik soati"ni STEAM elementlari bilan boyitilgan shaklda tashkil etish orqali o'quvchilarning faollik darajasidagi o'zgarishlarni aniqlash uchun;
- Tahlil va taqqoslash metodi – ijodkorlik faoliyatini an'anaviy va innovatsion yondashuv asosida tashkil etish natijalarini solishtirish uchun qo'llanildi.

Natijalar

Tadqiqot jarayonida o'tkazilgan kuzatuv, test va suhbatlar natijasida STEAM yondashuvining "Ijodkorlik soati" mashg'ulotlariga ijobiy ta'siri aniqlandi. Dastlabki bosqichda o'quvchilarning mustaqil fikrlash, matn yaratish va jamoada ishlash ko'nikmalari past darajada bo'lgan bo'lsa, loyiha asosida olib borilgan darslar natijasida bu ko'rsatkichlar sezilarli darajada oshdi. Tajriba sinovining yakuniy bosqichida o'quvchilarning: ijodiy tafakkur ko'rsatkichlari 38 % dan 74 % gacha, nutqiy faollik darajasi 42 % dan 81 % gacha, o'z fikrini mustaqil ifoda etish qobiliyati 45 % dan 79 % gacha oshganligi kuzatildi. Shuningdek, STEAM elementlari bilan boyitilgan loyiha mashg'ulotlari o'quvchilarda tilni chuqur o'rganish, texnologik fikrlash, estetik idrok va muloqot madaniyatini rivojlantirishga xizmat qildi. O'quvchilar darslarda muammoli vaziyatlarni hal qilish, matn yaratish jarayonida dizayn, rasm, texnologik vositalardan

foydalanishni o'zlashtirdilar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ona tili fanini STEAM yondashuvi bilan integratsiyalash nafaqat dars samaradorligini oshiradi, balki bolalarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini, jamoaviy ish madaniyatini va ijodiy faolligini sezilarli darajada kuchaytiradi.

Muhokama

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, "Ijodkorlik soati" jarayoniga STEAM yondashuvini kiritish boshlang'ich sinf o'quvchilarining nafaqat bilim darajasini, balki ijodiy, mantiqiy va amaliy tafakkurini ham rivojlantiradi. Bu yondashuv o'quv jarayonini faqat nazariy bilim berishdan iborat bo'lmay, balki uni tajriba, amaliyot va san'at bilan uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Tadqiqot davomida aniqlangan o'zgarishlar o'quvchilarning til o'rganishdagi faolligi va mustaqilligi oshganini tasdiqlaydi. Ular dars davomida matn yaratishda ilmiy va texnologik elementlardan foydalanishga harakat qilgan, bu esa ijodiy yondashuvni shakllantirishning muhim bosqichi sifatida e'tirof etiladi. STEAM yondashuvining o'ziga xos jihati shundaki, u fanlararo integratsiyani ta'minlab, o'quvchining har tomonlama fikrlash ko'nikmasini rivojlantiradi. Masalan, ona tili darsida hikoya yozish jarayoniga san'at, matematika yoki texnologiya elementlarini kiritish, o'quvchilarning tilga nisbatan qiziqishini kuchaytiradi va darsni hayotiy tajriba bilan bog'laydi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, STEAM yondashuvini ona tili darslarida "Ijodkorlik soati" mashg'ulotlariga tatbiq etish o'quvchilarning ijodiy fikrlashini, mustaqil qaror qabul qilish va o'z fikrini erkin ifoda etish ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Loyiha asosidagi mashg'ulotlar o'quvchilarni amaliy faoliyatga jalb etib, ularning o'zaro hamkorlik, mas'uliyat va tashabbuskorlik sifatlarini kuchaytiradi. STEAM elementi orqali o'quvchilar o'zlashtirgan bilimlarini hayotiy vaziyatlarda qo'llash, so'z boyligini kengaytirish va nutq madaniyatini yuksaltirish imkoniga ega bo'ladilar. Shuningdek, ijodkorlik soati jarayonini innovatsion metodlar bilan uyg'unlashtirish — o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali interaktiv muloqotning shakllanishiga, dars samaradorligining oshishiga olib keladi. Shu bois, boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvini keng joriy etish o'quvchilarning ijodiy tafakkuri, muloqot madaniyati va hayotga tayyorgarlik darajasini oshirishning muhim omillaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yakman, G. (2019). STEAM Education: An Overview of Creating a Model of Integrative Education. *Journal of Educational Practice*, 10(6), 1–12.
2. Beers, S. Z. (2020). 21st Century Skills: Preparing Students for Their Future. *STEM Education Review*, 4(2), 45–59.
3. Honey, M., & Kanter, D. (Eds.). (2018). *Design, Make, Play: Growing the Next Generation of STEM Innovators*. Routledge.
4. Karimova, D., & Usmonova, S. (2022). STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning metodik asoslari. *Ta'lim innovatsiyalari jurnali*, 5(3), 112–118.
5. Yakubov, A. (2023). Ona tili ta'limida loyihaviy yondashuvning o'rni va afzalliklari. *Boshlang'ich ta'lim va zamonaviy metodlar*, 2(1), 56–63.
6. O'Connor, K., & Matusz, P. (2021). Integrating Arts into Language Learning through STEAM Approaches. *International Journal of Primary Education*, 9(4), 78–85.
7. Begimqulova, N. (2024). Boshlang'ich sinflarda ijodkorlikni rivojlantirishda innovatsion metodlar roli. *Pedagogik izlanishlar jurnali*, 8(2), 65–71.

